מתיקות הפרשה

יו"ל ע"י ישיבת "חיים של תורה - לובלין" בראשות הרב הגאון רבי מנחם יאווע שליט"א

שלח

כֵּיצַד זוֹכִים לְשַׁדֵּר כֹּחַ וְעָצְמָה שֶׁל אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן גַּם בַּזְּמַנִּים הַקָּשִׁים?

שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים (שָׁם)

יֵשׁ לְעַיֵּן בְּפָרָשָׁה זוֹ בְּכַמָּה דְּבָרִים הַטְּעוּנִים בֵּאוּר. **א.** מַה הָעִנְיָן שֶׁל שְׁלִיחַת הַמְּרַגְּלִים? **ב.** אִם זֶה לֹא הָיָה רְצוֹן ה' מַדּוּעַ בֶּאֱמֶת שָׁלַח אוֹתָם מֹשֶׁה? **ג.** מַה הַהַדְגָּשָׁה שֶׁל רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמָּה? וְנִרְאֶה לְבָאֵר בְּסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא בְּסוֹטָה (לד:) "אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ שְׁלַח לְךָ - מִדַּעְתְּךָ וְכִי אָדָם זֶה בּוֹרֵר חֵלֶק רַע לְעַצְמוֹ הַיְנוּ דִּכְתִיב וַיִּטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר וְלֹא בְּעֵינָיו שֶׁל מָקוֹם".

וְהַיְנוּ שֶׁמַּטָּרַת שְׁלִיחוּת הַמְּרַגְּלִים (שְׁאֵלָה א) זֶה לְמוּד לְדוֹרוֹת שֶׁבְּדֶרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֶה לָלֶכֶת מוֹלִיכִין אוֹתוֹ, וּמֵחָמַת כָּךְ שָׁלַח אוֹתָם מֹשֶׁה (שְׁאֵלָה ב) וְנָתַן לָהֶם אֶת הָאֶפְשָׁרוּת הַטּוֹבָה, בְּרַם הֲגַם שֶׁהָיוּ רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, (שְׁאֵלָה ג) טָעוּ אַחַר כְּבוֹד עַצְמָם, וְעַל כֵּן הִסְתַּכְּלוּ בְּעַיִן רָעָה עַל הָאָרֶץ, וַהֲגַם שֶׁצָּדְקוּ בְּדִבְרֵיהֶם, מִכָּל מָקוֹם עִקַּר הַתְּבִיעָה עֲלֵיהֶם הָיְתָה עַל שֶׁהִסְתַּכְּלוּ בְּעַיִן לֹא טוֹבָה, וְעַל יְדֵי כָּךְ נָפְלוּ לְיֵאוּשׁ, וְיָאְשׁוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה לְמוּד עָצוּם בִּשְׁבִילֵנוּ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ אֵינְסְפּוֹר מִקְרִים שֶׁל קְשִׁי וְצַעַר - שֶׁנִּרְאֶה לוֹ שֶׁכְּבָיְכוֹל אֵין בְּכוֹחוֹתָיו לַעֲמֹד בָּהֶם, בְּרַם כְּשֶׁנִּתְבּוֹנֵן נִרְאֶה שֶׁלְּעוֹלָם אָנוּ לֹא נִמְצָאִים לְבַד, אֶלָּא הַקָּבָ"ה צוֹעֵד עִמָּנוּ בְּיַחַד, וְהוּא זֶה שֶׁשּׁוֹלֵחַ לָנוּ אֶת הַנִּסְיוֹנוֹת בְּכְדֵי לְרוֹמֵם וּלְחַשֵּׁל אוֹתָנוּ, וְהַשְּׁאֵלָה אֵיךְ אָנוּ לוֹקְחִים אֶת הַנִּסָּיוֹן - **יֵשׁ אָדָם שֶׁיִּקַּח אֶת הַנִּסָּיוֹן מִתּוֹךְ מַחְשָׁבָה שֶׁל יֵאוּשׁ** כְּמוֹ הַמְּרַגְּלִים, וְזֶה מֵחָמַת שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, בְּרַם כְּשֶׁנֵּדַע שֶׁהַקָּבָ"ה עוֹשֶׂה אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים, נִתְמַלֵּא בְּעַיִן טוֹבָה וְהִסְתַּכְּלוּת עַל הַטּוֹב.

וּכְשֵׁם שֶׁכָּלֵב הִפְלִיג בְּמַעֲלַת הָאָרֶץ בְּדֶרֶךְ שֶׁל גֵּזְמָא, וְזֶה מֵחָמַת שֶׁהָיָה לוֹ עַיִן טוֹבָה, וְעַל כֵּן בִּמְקוֹם לְהֶחָלֵשׁ הוּא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ שֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים מַעֲלוֹת הָפוּךְ, וְחִזֵּק אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ אֱמוּנָה תְּמִימָה וּטְהוֹרָה, וְעַל יְדֵי שֶׁשִּׁדֵּר כֹּחַ וְעָצְמָה שֶׁל בִּטָּחוֹן מֻחְלָט בַּקָּבָ"ה, זָכָה בֶּאֱמֶת לְזַרְעַ אֱמוּנָה בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל, **וְכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ תָּמִיד לְשַׁדֵּר כֹּחַ וְעָצְמָה, וְלֹא לְהַרְאוֹת אֶת הַחֻלְשָׁה אֶלָּא לְחַזֵּק אֶת הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ בֶּאֱמוּנָה, בִּטָּחוֹן וְשִׂמְחָה.**

וּבִכְדֵי לִזְכּוֹת לְכָךְ צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מֵהַקָּבָ"ה בְּלָשׁוֹן פְּשׁוּטָה וּתְמִימָה, וְלוֹמַר 'אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה אָבָא שֶׁלִּי, וּכְשֵׁם שֶׁמֶּלֶךְ גָּדוֹל הַמַּכְתִּיר בְּנִמּוֹסִים, וְגִנּוּנֵי כָּבוֹד אֲשֶׁר לוֹ יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים, הַמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּשַּׂחֵק עִמּוֹ שָׁעָה בְּיוֹם, אֲזַי לַמְרוֹת שֶׁהַמֶּלֶךְ טָרוּד בְּעִנְיְנֵי הַמְּדִינָה כֻּלָּהּ, בְּכָל זֹאת בַּשָּׁעָה הַיְעוּדָה כְּשֶׁבְּנוֹ מִתְחַנֵּן לְפָנָיו שֶׁיְּשַׂחֵק עִמּוֹ, הוּא שׁוֹכֵחַ מֵהַכֹּל וּמִתְכּוֹפֵף עַל הַשָּׁטִיחַ, בִּכְדֵי לְשַׂחֵק עִם בְּנוֹ מַחְמַדּוֹ, **כְּמוֹ כֵן אָבִי הַגָּדוֹל וְהָרַחֲמָן, אֲבַקֶּשְׁךָ שֶׁאֵדַע שֶׁאַתָּה קָרוֹב אֵלַי עַד מְאֹד, וְגַם בַּזְּמַנִּים הַקָּשִׁים אֲשֶׁאֵר חָדוּר בֶּאֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן בְּךָ, וּלְעוֹלָם לֹא אֵרֶאֶה סִימָנִים שֶׁל יֵאוּשׁ וְעַצְבוּת חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא אַדְרַבָּא תָּמִיד אֲנִי יְשַׁדֵּר כֹּחַ וְשִׂמְחָה מִתּוֹךְ אֱמוּן מָלֵא בְּךָ, וּמִתּוֹךְ יְדִיעָה שֶׁאַתָּה מְנַסֶּה אוֹתִי וְנוֹתֵן לִי אֶת הָאֶפְשָׁרוּת לִבְחֹר בַּטּוֹב וּלְהִתְחַזֵּק,** וּכְשֶׁנִּצְעַד בְּדֶרֶךְ זוֹ נִזְכֶּה לִהְיוֹת כְּכָלֵב וִיהוֹשֻׁעַ, הַתַּלְמִידִים הַנֶּאֱמָנִים שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. ה' יְזַכֵּנוּ.

כֵּיצַד עוֹרְכִים חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ כָּרָאוּי?

שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְגוֹ' (יג ב)

צָרִיךְ בֵּאוּר מַהוּ שְׁלַח ״לְךָ״? וְנִרְאֶה לְבָאֵר עַל פִּי דֶּרֶשׁ שֶׁזֶּה לְמוּד בְּשִׁבִילֵנוּ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהַקָּבָ״ה שָׁלַח מַרְגְּלִים לָתוּר אֶת הָאָרֶץ, כְּמוֹ כֵן **כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לִשְׁלֹחַ מְרַגְּלִים בְּעַצְמוֹ - שֶׁזֶּה חָשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם וָיוֹם,** כַּיָּדוּעַ מִכָּל בַּעֲלֵי הַמּוּסָר, וְעַל יְדֵי זֶה אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס לַקְּדֻשָּׁה [אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל].

וְהַדְרִיכָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה אֶת הַדֶּרֶךְ לְכָךְ, וְהוּא שֶׁבַּתְּחִלָּה יִתְבּוֹנֵן הָאָדָם בַּטּוֹב שֶׁבּוֹ, וַאֲזַי בִּיכָלְתּוֹ לְהִתְבּוֹנֵן בְּמַעֲשָׂיו שֶׁאֵינָם טוֹבִים כֵּיצַד לְהִשְׁתַּפֵּר, וּכְשֵׁם שֶׁבַּתְּחִלָּה נֶאֶמְרוּ הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁיֵּשׁ בָּאָרֶץ, וְאַחַר כָּךְ כָּתוּב אֶת הָעָם הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, שֶׁזֶּה לִבְדּוֹק אֶת מַעֲשָׂיו אִם הֵם כְּדֶרֶךְ הַגּוֹיִם, **וְעַל יְדֵי שֶׁיִּבְדֹּק אֶת מַעֲשָׂיו יֵדַע אֶת שֹׁרֶשׁ הַמִּדּוֹת וְהַתַּאֲוֹת הָרָעוֹת, כְּגוֹן כְּשֶׁרוֹאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא מִתְיַחֵס בַּאֲדִישׁוּת וּבְקִרְירוּת לַאֲנָשִׁים, יֵדַע שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֶת מִדַּת הַגַּאֲוָה וְהָאֲנוֹכִיּוּת.**

וּבְכֵדֵי לְהִנָּצֵל מֵהַמִּדּוֹת הָרָעוֹת, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת גְּדָרִים וּסְיָגִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״הַבַּמַּחֲנִים אִם בְּמִבְצָרִים״, וְכֵן יַחֲזִיק בְּמִדָּה טוֹבָה בְּמֶשֶׁךְ אַרְבָּעִים יוֹם עַד שֶׁיִּקְנֶה אוֹתָהּ, כִּדְאִיתָא בַּצֶּעטיל קָטָן לַרֶבֶּה׳ ר׳ אֱלִימֶלֶךְ. וּבְסוֹף הַחֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ יְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְיִשְׂמַח בַּטּוֹב שֶׁבּוֹ וַאֲפִלּוּ שֶׁהוּא רַק קְצָת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב הַמְעַט הוּא אִם רַב, מִכֹּיוָן שֶׁרַק עַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם חָזָק בְּדַעְתּוֹ וּמַאֲמִין בְּכֹחוֹתָיו בִּיכָלְתּוֹ לְהִתְקַדֵּם בַּעֲבוֹדַת ה׳.

הַקָּשֶׁר שֶׁבֵּין חֵטְא הַמְּרַגְּלִים לְפָרָשַׁת ״וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ״...

וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹנוֹת אֲבוֹתָם בְּמַעֲלָם בִּי בְּמַעַל מָעֲלוּ בִּי וְגַם הָלְכוּ עִמִּי קֶרִי (וַיִּקְרָא כו, מ)

וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹנוֹת אֲבוֹתָם בְּמַעֲלָם בִּי בְּמַעַל מָעֲלוּ בִּי וְגַם הָלְכוּ עִמִּי קֶרִי (שָׁם כו)

צָרִיךְ בֵּאוּר מִפְּנֵי מַה אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה ״וְהִתְחַזַּקְתֶּם״ דַּוְקָא בִּנְטִילַת הַפֵּרוֹת? וְנִרְאֶה לְבָאֵר בְּסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא שֶׁהַפֵּרוֹת מְסַמְּלוֹת עַל רוֹב הַטּוֹב וְהַחֶסֶד שֶׁהַקָּבָ״ה עוֹשֶׂה עִמָּנוּ - בְּהוֹרָדַת הַגְּשָׁמִים וּבִבְרִיאוּת שֶׁבְּגוּפֵנוּ, שֶׁעַל יְדֵי כָּךְ בְּאֶפְשָׁרוּתֵנוּ לֶאֱכוֹל כָּרָאוּי וּלְהוֹדוֹת לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה, **וְעַל כֵּן צִוָּה מֹשֶׁה לַמְּרַגְּלִים, שֶׁיִּטְלוּ מִפְּרִי הָאָרֶץ, בִּכְדֵי שֶׁאָכֵן יִתְאַפְשֵׁר לָנוּ לִרְאוֹת אֶת רוֹב חַסְדֵי ה׳ שֶׁעִמָּנוּ, בַּפֵּרוֹת הַנִּפְלָאִים שֶׁהוּא עָתִיד לָתֵת לָנוּ - בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל מַהוּתָהּ הוֹדָאָה וְאַהֲבַת ה׳, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים מִדֵּי יוֹם בְּפָרָשַׁת ״וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ״.**

וְדָבָר זֶה צָרִיךְ חִזּוּק, כִּי עַל יְדֵי שֶׁנִּתְבּוֹנֵן בְּחֶסֶד ה׳ שֶׁבַּגַּשְׁמִיּוּת, בְּאֶפְשָׁרוּתֵנוּ לָבוֹא לְהוֹדָאָה וּלְאַהֲבַת ה׳, וּמִכָּל מָקוֹם הַמְּרַגְּלִים טָעוּ בְּכָךְ כִּדְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה שֶׁאִלּוּלֵא שֶׁכָּלֵב הָיָה מְאַיֵּם עֲלֵיהֶם בְּחֶרְבּוֹ, לֹא הָיוּ נוֹטְלִים מֵהַפֵּרוֹת, וְזֶה מֵחֲמַת שֶׁלֹּא יְחַסּוּ חֲשִׁיבוּת לַהִתְבּוֹנְנוּת בְּרֹב הַטּוֹב הַגַּשְׁמִי שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ מַעֲנִיק לָנוּ, בִּכְדֵי שֶׁיִּתְאַפְשֵׁר לָנוּ לְהִתְבּוֹנֵן בְּרֹב אַהֲבָתוֹ אֵלֵינוּ, וּמִתּוֹךְ כָּךְ לָבֹא לְאַהֲבָה הֲדָדִית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

מִי שֶׁמְּוַחֵר מַרְוִיחַ בְּגָדוֹל

וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן... וַיָּשִׁיבוּ אוֹתָם דָּבָר (שָׁם כו)

אִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁעִקַּר מַה שֶׁדִּבְּרוּ הַמְּרַגְּלִים סָרָה עַל הָאָרֶץ, זֶה מֵחֲמַת שֶׁחָשְׁשׁוּ שֶׁבִּכְנִיסַת יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, יָסִירוּ אוֹתָם מִתַּפְקִידָם. זֶה לְמוּד עָצוּם בִּשְׁבִילֵנוּ שֶׁאָדָם מְסֻגָּל לִטְעוֹת וְלִפּוֹל לִמְקוֹמוֹת נְמוּכִים וּשְׁפָלִים בְּיוֹתֵר מֵחֲמַת הַקִּנְאָה שֶׁבּוֹ, וּבְכֵדֵי לְהִנָּצֵל מִכָּךְ צָרִיךְ לְהִתְרַגֵּל לְדַבֵּר אַךְ טוֹב וָחֶסֶד עַל כֻּלָּם, וּלְאַחֵל שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִתּוֹךְ לֵב רָחָב לְכֻלָּם, וּבִפְרָט לְמִי שֶׁקָּשֶׁה לָנוּ.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכְּשֶׁהַשָּׁנִי מַצְלִיחַ גַּם כְּשֶׁזֶּה בָּא עַל חֶשְׁבּוֹנֵנוּ, עָלֵינוּ לָדַעַת שֶׁכָּעֵת יֵשׁ לָנוּ נְסָיוֹן הַאִם נִתְרוֹמֵם עַל יְדֵי הַקֹּשִׁי, וְנִהְיֶה עִם לֵב פָּתוּחַ וְרָחָב שֶׁנּוֹתֵן וּמַעֲנִיק לַזּוּלַת, אוֹ שֶׁנִּצְטַמְצֵם וְנִתְפַּשׂ כֵּיצַד לְהַפִּיל אֶת הַשָּׁנִי וּלְהַגְדִּיל אֶת עַצְמֵנוּ, וּכְבָר הֵעִידוּ גְּדוֹלֵי וְצַדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁכְּשֶׁאָדָם מְוַתֵּר לְעוֹלָם אֵינוֹ מַפְסִיד, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהוּא מַרְוִיחַ בְּגָדוֹל, **שֶׁהֲרֵי בּוֹרֵא כָּל הָעוֹלָמִים צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ אֶת נִסְתָּרוֹת לִבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְנוֹתֵן וּמַעֲנִיק בְּשֶׁפַע לְמִי שֶׁלִּבּוֹ רָחָב לְזוּלָתוֹ בְּלִי צָרוּת עַיִן.**

הַקָּבָ״ה לֹא רוֹצֶה שֶׁיִּתְבַּכְיְנוּ לוֹ

וַתִּשָּׂא כָל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ (יד א)

הַנִּסָּיוֹן שֶׁל הַמְּרַגְּלִים הָיָה נִסָּיוֹן קָשֶׁה, שֶׁעוֹבֵר כְּמַעַט עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וַאֲפִלּוּ עַל אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, וְכַמְּבֹאָר בַּמִּדְרָשִׁים שֶׁאֲפִלּוּ הַסַּנְהֶדְרִין בָּכוּ עִם הַמְּרַגְּלִים, וּבִכְדֵי לְהִנָּצֵל מִכָּךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַקְדָּמוֹת וְתַרְגִּילִים לִפְנֵי הַנִּסָּיוֹן, וּכְדַרְכּוֹ שֶׁל מָרָנָא הַחַפֵּץ חַיִּים.

וּנְפָרֵשׁ אֶת דְּבָרֵנוּ - שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת הָאָדָם מִפְּתֻחַ בְּתוֹכוֹ בִּזְמַנִּים קָשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת, שֶׁל ׳אֵיפֹה ה׳ וְאֵיפֹה הַהַשְׁגָּחָה׳ חַס וְשָׁלוֹם, וּמֵחֲמַת כָּךְ הוּא עָלוּל לִפּוֹל לִמְקוֹמוֹת

נְמוּכִים בְּיוֹתֵר, מִתּוֹךְ מַחֲשָׁבָה שֶׁהוּא עוֹבֵד אֶת ה' עִם כָּל הַקְּשָׁיִים, שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ, **וְכָל מַעֲשָׂיו הָפַם חֲתִיכַת עֲצָבוּת וּמְרִירוּת, וּתְפִלּוֹתָיו מְלֵאִים בְּהִתְבַּכְיְנוּת וְקַשְׁיוֹת עַל ה' יִתְבָּרַךְ חַס וְשָׁלוֹם, בְּרֹם לֹא זוֹ הַדֶּרֶךְ, וְהַכֹּל נוֹבֵעַ מֵחֲמַת הַגַּאֲוָה שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם - שֶׁכָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל מַגִּיעַ לוֹ, וְאִם מַשֶּׁהוּ לֹא הוֹלֵךְ לוֹ, כְּפִי מַה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת לוֹ, אֲזַי מַתְחִילִים אֶצְלוֹ קְשָׁיִים עֲצוּמִים וּבִלְבּוּלִים הַנּוֹבְעִים מִצִּמְצוּם הַדַּעַת.**

וּבִכְדֵי לָצֵאת מִכָּךְ צָרִיךְ לְהַפְנִים מֵרֹאשׁ תָּמִיד, וּלְשַׁנֵּן שֶׁהַכֹּל שַׁיָּךְ לַקָּבָ"ה, וְהַגַּאֲוָה וְהַגְּדֻלָּה, הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי הָעוֹלָמִים בִּלְבַד, **שֶׁהוּא נוֹתֵן לָנוּ דַּי צָרְכֵּנוּ בְּשֶׁפַע רַב, וְעַל עֶצֶם חַיּוֹתֵנוּ לְבַד עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת לוֹ, וְכָל הַשְּׁאָר זֶה בּוֹנוּס,** וּכְשֶׁנִּצְעָד בְּקַו מַחֲשָׁבָה זוֹ מְמֵילָא נִהְיֶה מְלֵאִים בְּאַהֲבָה הוֹדָאָה וְשִׂמְחָה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, **וְגַם הַקְּשָׁיִים לֹא יָבִיאוּ אוֹתָנוּ לִידֵי הִתְמָרְמְרוּת,** אֶלָּא נְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁכְּשֶׁם שֶׁהוּא הִשְׁפִּיעַ וּמַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע כָּל טוּב תָּדִיר, כְּמוֹ כֵן שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ וְיַשְׁפִּיעַ לָנוּ בְּרָכָה בְּדָבָר הַמְּסֻיָּם הַנִּצְרָךְ לָנוּ, בִּכְדֵי שֶׁנּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ לְהוֹדוֹת לוֹ וְלִהְיוֹת עִמּוֹ בְּקֶשֶׁר אָדוּק שֶׁל אַהֲבָה וְהוֹדָאָה.

ה' יִתְבָּרַךְ מַמְתִּין לָאָדָם גַּם כְּשֶׁהוּא נִמְצָא בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית

וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַה' מִנְחָה וְגוֹ' (ט"ו א–כ"ז)

בְּפִסּוּקִים אֵלּוּ עוֹסֶקֶת הַתּוֹרָה בְּפָרָשַׁת נְסָכִים, וְצָרִיךְ בֵּאוּר מִפְּנֵי מַה נִסְמְכָה פָּרָשָׁה זוֹ לְפָרָשַׁת הַמְרַגְּלִים? וְנִרְאֶה לְבָאֵר עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה נג.) שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁחָפַר דָּוִד אֶת הַשִּׁיתִין צָף הַתְּהוֹם וְעָל כֵּן זָרַק חֶרֶס וּבְכָךְ שָׁקַע הַתְּהוֹם יוֹתֵר מִדַּי, וְאַחַר כָּךְ אָמַר חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת" וְהֶעֱלָה אֶת הַתְּהוֹם שׁוּב. וְצָרִיךְ בֵּאוּר מַה הָעִנְיָן שֶׁל ה"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת"?

וְנִרְאֶה לְבָאֵר בָּזֶה שֶׁה"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת" מְתָאֲרִים אֶת כָּל הַמַּעֲלוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְאֶת הַקִּרְבָה שֶׁלָּהֶם לַקָּבָ"ה בְּכָל מָצָב, אֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הַקָּשִׁים, וְאֶת הַיְסוֹד הַזֶּה הָיוּ הַכֹּהֲנִים מְלַמְּדִים אֶת הָעָם בִּנְסוּךְ הַמַּיִם וְהַיַּיִן, **שֶׁעַל יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה אֶפְשָׁר לָשׁוּב לַקָּבָ"ה אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּתַהוֹמוֹת,** וְעַל כֵּן פָּרָשַׁת נְסָכִים זֶה תְּשׁוּבָה לְחֵטְא הַמְרַגְּלִים, שֶׁחָטְאוּ בְּחֶסֶר אֱמוּנָה בַּקָּבָ"ה וּבְעַצְמָם, כִּדְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (קנ"ח, ע"ש), וְלָכֵן כִּתְשׁוּבָה לְכָךְ צִוָּה ה' לְהָבִיא נְסָכִים, שֶׁזֶּה דֶּרֶךְ שֶׁל הִתְקָרְבוּת לַקָּבָ"ה בְּכָל מָקוֹם, **מִתּוֹךְ אֱמוּנָה בַּכֹּחוֹת הָעֲצוּמִים שֶׁטָּבוּעִים בָּנוּ, וְכֵן בִּידִיעָה שֶׁהַקָּבָ"ה חָפֵץ שֶׁנָּשׁוּב אֵלָיו, וּמִמֵּילָא לֹא נְדַבֵּר דִּבּוּרִים שֶׁל לָשׁוֹן הָרָע וְיֵאוּשׁ, אֶלָּא רַק דִּבּוּרִים שֶׁל אֱמוּנָה וּדְבָרִים טוֹבִים עַל כֻּלָּם.**

סוֹד מִצְוַת הַתְּכֵלֶת

וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת (שָׁם לז:)

יֵשׁ לְעַיֵּן בְּפָרָשַׁת הַתְּכֵלֶת בְּכַמָּה דְּבָרִים הַטְּעוּנִים בֵּאוּר **א.** אִיתָא בַּגְּמָרָא (מְנָחוֹת מג:) שֶׁרְאִיַּת הַצִּיצִית מְבִיאָה לִידֵי זְכִירַת הַמִּצְוֹת וּזְכִירָה מְבִיאָה לִידֵי עֲשִׂיָּה, וְצָרִיךְ בֵּאוּר מַה הַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם? **ב.** מַה הָעֹמֶק בַּתְּכֵלֶת? **ג.** בְּמִשְׁנַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוּבָא שֶׁהַתְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית שַׁיָּךְ לְכִסּוּי הַתְּכֵלֶת שֶׁבִּכְלֵי הַמִּשְׁכָּן, וְצָרִיךְ בֵּאוּר מַה הַשַּׁיָּכוּת בֵּינֵיהֶם? וְנִרְאֶה לְבָאֵר בְּסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא בְּסוֹטָה (יז.) "תַּנְיָא הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מַה נִּשְׁתַּנָּה תְּכֵלֶת מִכָּל מִינֵי צִבְעוֹנִין, מִפְּנֵי שֶׁהַתְּכֵלֶת דּוֹמֶה לַיָּם וְהַיָּם דּוֹמֶה לָרָקִיעַ וְרָקִיעַ דּוֹמֶה לְכִסֵּא הַכָּבוֹד".

וְהֵינוּ שֶׁמַּטָּרַת מִצְוַת צִיצִית זֶה בִּכְדֵי שֶׁנִּדְבַּק בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וְזֶה עַל יְדֵי שֶׁנִּתְבּוֹנֵן בְּכַמָּה דְּבָרִים א. בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה - שֶׁהַתְּכֵלֶת דּוֹמָה לַכְּתָב הַשָּׁחוֹר הַכָּתוּב עַל גַּבֵּי הַלָּבָן שֶׁהֵם הַצִּיצִיּוֹת הַלְּבָנוֹת. **ב.** שֶׁנִּלְמַד מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֶת רוֹב חַסְדֵי ה' שֶׁעִמָּנוּ, הֵן בַּיָּם שֶׁהֵם כָּל הַמַּיִם שַׁיָּשׁ לָנוּ לִשְׁתּוֹת, וְכֵן בַּגֶּשֶׁם שֶׁמִּתְהַוֶּה מֵהַיָּם, וְאַחַר כָּךְ מַשְׁקֶה אֶת הָאֲדָמָה, וּמַצְמִיחַ לָנוּ אֶת כָּל הַתְּבוּאָה. **ג.** בַּמַּיִם נִכְלָלִים הַדָּגִים שֶׁזֶּה שְׁמִירַת עֵינַיִם, וְהַצְּדִיקִים שֶׁהַדָּגִים נִמְשָׁלוּ לָהֶם, וְכֵן עִנְיַן הַשִּׂמְחָה - שֶׁהַקָּבָ"ה יוֹשֵׁב וּמְשַׂמֵּחַ אֶת הַלְוָיָתָן כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (ע"ז ד:). **ד.** הַתְּכֵלֶת מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ שֶׁתַּכְלִית הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה זֶה בִּכְדֵי לְהַגִּיעַ לַמַּשְׁכֵּן (שְׁאֵלָה ג), שֶׁמַּהוּתוֹ הִתְבּוֹנְנוּת בְּרֹב חַסְדֵי ה' שֶׁעִמָּנוּ, וְכֵן לִמְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁיְּסוֹדָם הָעֲנָוָה, כַּמַּיִם שֶׁיּוֹרְדִים לְמָקוֹם נָמוּךְ.

וְצָרִיךְ לָדַעַת אֵיךְ לְבַשֵּׁל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בִּכְדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה מִדּוֹת טוֹבוֹת וְהִתְבּוֹנְנוּת בְּרֹב חַסְדֵי ה', וְזֶה הָעִנְיָן שֶׁהַתְּכֵלֶת מַזְכִּירָה לָנוּ אֶת הַקָּבָ"ה (שְׁאֵלָה א) וְאֶת רוֹב חֲסָדָיו שֶׁעִמָּנוּ. יִתֵּן ה' שֶׁנַּעֲמִיק בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל יְדֵי כֵן נִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה אָמֵן.

כֹּחָהּ שֶׁל מִלָּה חֲמָה - עַד כַּמָּה?

וְהִיִּיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹקֵיכֶם (שָׁם מו)

אִיתָא בְּסִפְרֵי "כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְכָל נִבְרָא לִגַּע בִּשְׁכִינָתוֹ, כָּךְ כְּשֶׁתִּהְיוּ קְדוֹשִׁים אִי אֶפְשָׁר לְכָל נִבְרָא לִגַּע בָּכֶם". עִנְיַן הַקְּדֻשָּׁה זֶה הִתְיַחֲדוּת וְהִתְרוֹמְמוּת, וְעַל כֵּן **כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ כֵּיצַד לְכַלְכֵּל אֶת הַלִּיכוֹתָיו וְדִבּוּרָיו בְּנֹעַם וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ אָזַי הוּא מוֹצֵא חֵן וְחֶסֶד בְּעֵינֵי כָּל רוֹאָיו,** וְשׁוּב אֲנָשִׁים נִמְנָעִים מִלְּהַזִּיקוֹ מֵחֲמַת רוֹב הָאַהֲבָה שֶׁהֵם אוֹהֲבִים אוֹתוֹ.

וְנִסַּפֵּר כָּאן מַעֲשֶׂה מְרַגֵּשׁ בְּנוֹשֵׂא זֶה, ר' בֶּערִישׁ הִנּוֹ אִישׁ עֲסָקִים, אֶלָּא שֶׁהַפַּעַם הוּא חָתָם עַל עִסְקָה יוֹצֵאת מִגֶּדֶר הָרָגִיל, וְתִיק הָעוֹר הָעִסְקִי שֶׁלּוֹ הָיָה נָפוּחַ מִתָּמִיד בִּשְׁטָרוֹת שֶׁל מֵאָה אֶלֶף לִירוֹת שְׁטֶרלִינְג טָבִין וְתַקִּילִין, הַמַּעֲלִית שֶׁהוֹבִילָה אוֹתוֹ מִבֵּית הַמָּלוֹן אֶל הַחֲנִיוֹן נֶעֱצְרָה בְּפִתְחוֹ שֶׁל הַחֲנִיוֹן, הוּא הֵחֵל לִצְעֹד לְעֵבֶר רִכְבּוֹ הַמְפֹאָר, **אֶלָּא שֶׁפִּתְאֹם צָצוּ לְקָרָאתוֹ שְׁלֹשָׁה כּוּשִׁים גְּבוֹהֵי קוֹמָה,** וְתוֹךְ כְּדֵי שֶׁהֵם מְכִינִים אֶת נִשְׁקָם לְעֶבְרוֹ, אָמַר מַנְהִיגָהּ שֶׁל הַכְּנֵסִיָּה בְּקוֹל קַר וְנֶקְשֶׁה, 'תָּבִיא מַהֵר אֶת הַכֶּסֶף, אֶת הַכֹּל!'.

לִבּוֹ שֶׁל ר' בֶּערִישׁ הָלַם בִּפְרָאוּת, עִסְקַת הָעֶנֶק, יְלָדָיו הַקְּטַנִּים שֶׁמַּחְכִּים לוֹ בַּבַּיִת, בֵּית הָעֵסֶק הֶעָנֶק שֶׁלּוֹ, הַכֹּל הִתְעָרְבֵל בְּבַת אַחַת בְּמוֹחוֹ וְהִקְפִּיא אֶת דָּמוֹ, הַאִם אֲצֵא מִכָּאן חַי? בְּרֶם בֶּערִישׁ לֹא אָבַד עֶשְׁתּוֹנוֹת בְּחַסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא פָּנָה אֶל מַנְהִיג הַכְּנֵסִיָּה עֲנָק הַמְמַדִּים וְאָמַר לוֹ, 'אֲדוֹנִי הַנִּכְבָּד, אַתָּה נִרְאֶה לִי אָדָם אִינְטֶלִיגֶנְטִי וְנָבוֹן, בַּעַל תְּכוּנוֹת חֲשׁוּבוֹת שֶׁל מַנְהִיגוּת, אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁאַתָּה אָדָם טוֹב מְאֹד וּבַעַל נִימוּסִים, אוּלַי תַּסְבִּיר לִי לְשֵׁם מַה אַתָּה זָקוּק לַכֶּסֶף שֶׁלִּי?'.

הַדְּמוּת הָעֲנָקִית וְהַמְאַיֶּמֶת נִרְאֲתָה מַפְתִּיעַת מֵעֶצֶם הַשְּׁאֵלָה, 'כֶּסֶף... אֲנִי צָרִיךְ בִּשְׁבִיל לִקְנוֹת מַשְׁקָאוֹת וְסַמִּים, זֶה עוֹלֶה לִי הַרְבֵּה כֶּסֶף', 'כַּמָּה זֶה עוֹלֶה?' שָׁאַל ר' בֶּערִישׁ, 'חֲמֵשׁ לִירוֹת שְׁטֶרלִינְג', הֵשִׁיב רֹאשׁ הַחֲבוּרָה, 'קַח לְךָ עֶשֶׂר וְתַקְנֶה לְךָ כָּפוֹל', **אֶת עָצְמָתוֹ שֶׁל הַנֵּס שֶׁהִתְרַחֵשׁ בָּרֶגַע הַבָּא, קָשֶׁה מְאֹד הָיָה לְר' בֶּערִישׁ לְתָפֵס וּלְהָבִין,** הַכּוֹשִׁי הֶעָנָק הוֹשִׁיט יָד מְגֻשֶּׁמֶת, וְנָטַל אֶת הַשֶּׁטֶר הַמּוּשָׁט לְעֶבְרוֹ, אַחַר לָחַשׁ מַשֶּׁהוּ לִשְׁנֵי חֲבֵרָיו וּכְבָר סָבוּ הַשִּׁלְשָׁה עַל עִקְבוֹתֵיהֶם, מוֹתִירִים אֶת ר' בֶּערִישׁ הֶהָמוּם לְנַפְשׁוֹ עִם כָּל הַכֶּסֶף הַמֻּנָּח בְּתִיקוֹ.

מוּבָן מֵאֵלָיו שֶׁהוּא מִהֵר לְרִכְבּוֹ וְהִסְתַּלֵּק מִן הַמָּקוֹם, כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ פָּתַח בְּרִקּוּד שֶׁל הוֹדָאָה וְאַהֲבָה לְשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל הַנֵּס הֶעָצוּם שֶׁגָּמַל עִמּוֹ בְּרֹב חַסְדָּיו, כְּשֶׁעֲדַיִן אֵיננוּ מְעַכֵּל אֶת הַנֵּס שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ. בְּרַם הַסִּפּוּר עוֹד לֹא הִסְתַּיֵּם.

לְמָחֳרַת נָסַע ר' בֶּערִישׁ לִתְפִלַּת מִנְחָה כְּשֶׁיָּצָא מֵהָרֶכֶב וְהֵחֵל לִצְעֹד לְכִוּוּן בֵּית הַכְּנֶסֶת, קָפָא לְפֶתַע עַל מְקוֹמוֹ בְּאֶמְצַע, **לְיַד בֵּית הַכְּנֶסֶת עָמַד לֹא אַחַר מֵאֲשֶׁר הַכּוּשִׁי הָאֵימָתָנִי מֵאֶתְמוֹל, בְּבַת אַחַת הוּא שָׁב לַטָּרָאוּמָה שֶׁל אֶתְמוֹל, תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא מִתְלַבֵּט לְאָן לִברֹחַ, נִצָּב הַכּוּשִׁי הָרָחָב לְמוּלוֹ כְּשֶׁחִיּוּךְ נָסוּךְ עַל פָּנָיו וּבְקוֹל רָגוּעַ אָמַר 'קַח חֲזָרָה אֶת הָעֹדֶף מֵאֶתְמוֹל',** תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא מוֹשִׁיט לְר' בֶּערִישׁ שִׁטַּר שֶׁל חֲמִשָּׁה שְׁטֶרלִינְג.

אַחַר כָּךְ הִמְשִׁיךְ וְאָמַר 'רָצִיתִי לוֹמַר לְךָ שֶׁאֲנִי כְּבָר בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁבַע, וְאִישׁ לֹא אָמַר לִי מֵעוֹלָם מִלָּה חַמָּה וְטוֹבָה, אַתָּה הָרִאשׁוֹן שֶׁהֶחֱמֵאתָ לִי, וּבְכָךְ שָׁבִיתָ אֶת לִבִּי, מִלִּים שֶׁרִפְּאוּ אֶת כָּל הַפְּצָעִים שֶׁבְּנַפְשִׁי, וּמֵיַּד הֶחְלַטְתִּי שֶׁלְּאָדָם נִפְלָא כָּמוֹךָ לֹא מַגִּיעַ שֶׁאֶגְזֹל אֶת כַּסְפּוֹ, וְעַתָּה בָּאתִי לְהָשִׁיב לְךָ אֶת הָעֹדֶף', הַגּוֹי סִיֵּם אֶת דְּבָרָיו וְהִסְתּוֹבֵב לַאֲחוֹרָיו.

נִפְעָם עַד עִמְקֵי נִשְׁמָתוֹ, נִרְעָשׁ וְנִרְגָּשׁ, נִגַּשׁ ר' בֶּערִישׁ לִתְפִלַּת מִנְחָה, כְּשֶׁעַל לְחָיָיו זוֹרְמוֹת כָּל הַתְּפִלּוֹת דְּמָעוֹת שֶׁל הִתְרַגְּשׁוּת וְהוֹדָאָה לְשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל הַנֵּס הֶעָצוּם שֶׁגָּמַל עִמּוֹ.

מִסִּפּוּר נִפְלָא זֶה נִלְמַד מַה כֹּחָהּ שֶׁל מִלָּה טוֹבָה וְחַמָּה, וְעַד כַּמָּה אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת אֶת הָאָדָם הַקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר, וּלְרוֹמֵם אוֹתוֹ בְּמִלָּה טוֹבָה כְּשֶׁהִיא נֶאֱמֶרֶת בַּמָּקוֹם הַנָּכוֹן, יִתֵּן ה' שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַכֹּחַ הָאַדִּיר שֶׁבְּפִינוּ, בִּכְדֵי לְחַזֵּק וּלְרוֹמֵם יְהוּדִים שֶׁזֶּה תַּכְלִית הַכֹּל, וּבָזֶה נִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם.

❖❖❖

ניתן לשמוע שיעורים מפי מורינו ראש הישיבה שליט"א בקול הלשון במספר 03-6171111 (אידיש),
03-6171171 (לה"ק, קו ישיר). ובאמריקה - קול הלשון של ארה"ב (באידיש ובקרוב גם באנגלית). שמעו ותחי נפשכם.
להערות ותרומות ניתן לפנות למכון "א זיסקייט אין מועדי ישראל", 052-7193031.

לְהַצְטָרְפוּת לְ–5.673 מְנוּיֵי 'א זיסקייט' וּלְמִכְתָּבִים לְמַעֲרֶכֶת: ALONLUBLIN@gmail.com אוֹ 5402047@gmail.com